

TvMR

Tijdschrift voor Mensenrechten
Driemaandelijks uitgegeven
Verschijnt vier keer per jaar
Aanbevolen citeerwijze: TvMR

ISSN 1379-0250

Redactie

Hoofdredeacteur: Paul de Hert
Eindredactie: Caroline De Geest
Redactie: Charline Daelman, Willem Debeuckelaere, Marijke De Pauw, Annelies D'Espallier, Yves Haec, Aagje Ieven, Veronique Joosten, Bjorn Ketels, Laurens Lavrysen, Koen Lemmens, Michael Merrigan, Salla Ouald-Chaib, Paul Pataer, Stefan Sottiaux, Maxime Stroobant, Astrid Thienpont, Jozefien Van Caenegem, Catherine Van De Heyning, Arne Vandenbogaerde, Katrien Van Der Heyden, Nathalie Van Leuven, Andy Van Pachtenbeke, Mieke Verheyde
Vormgeving: Bram Wets

Tijdschrift voor Mensenrechten is een initiatief van de Liga voor Mensenrechten vzw.

Abonnement op TvMR?
Bel 09 223 07 38
Of surf naar tvmr.mensenrechten.be

Redactiesecretariaat

Liga voor Mensenrechten vzw
Gebroeders De Smetstraat 75
9000 Gent
tel: 09 223 07 38 – fax: 09 223 08 48
tvmr@mensenrechten.be
www.mensenrechten.be

Redactionele samenwerking en disclaimer

Het Tijdschrift voor Mensenrechten is een initiatief van de Liga voor Mensenrechten vzw. De redactie heeft een volstrekt autonoom statuut. Het TvMR strekt tot het aanmoedigen van het onderzoek naar actuele mensenrechtentema's en het verspreiden van de kennis hierover. Voor publicatie aangeboden teksten, arresten en vonnissen en te bespreken boeken mogen rechtstreeks naar het redactiesecretariaat worden gestuurd. De redactie behoudt zich alle rechten voor de publicatie van ingezonden artikelen, werken, advertenties, ed. te weigeren. Aan de totstandkoming van deze publicatie is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de redactie en de uitgever geen verantwoordelijkheid. Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen redactionele bijdragen.

Jaarabonnementen en lidmaatschap Liga voor Mensenrechten

Lid + abonnement op Tijdschrift voor Mensenrechten: 35 €
Lid + abonnement op FATIK, Tijdschrift voor Straffebeleid en Gevangeniswezen: 40 €
Lid + abonnement op beide tijdschriften: 70 €
Steunend lid + abonnement op beide tijdschriften: 96 €
Lid zonder abonnement: 5 € per jaar

Het is ook mogelijk om, losgekoppeld van het lidmaatschap, een abonnement op de tijdschriften te bekomen. Meer informatie bij de Liga voor Mensenrechten.

TvMR online

Je kan TvMR online raadplegen. De laatste vier nummers zijn beschikbaar voor abonnees. Vraag een login via tvmr@mensenrechten.be. Surf naar tvmr.mensenrechten.be.

© Niets uit deze publicatie mag worden veeleuvoudig en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronische gegevensdragers of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande, uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Uit respect voor mens en milieu wordt TvMR gedrukt op kringlooppapier en zonder vluchtige organische stoffen door Druk in de Weer, Gent.

Nederlandse Staat aansprakelijk voor dood drie moslimmannen uit Srebrenica

De Hoge Raad der Nederlanden oordeelde op 6 september dat Nederland aansprakelijk moet worden gesteld voor de dood van drie moslimmannen uit Srebrenica. De mannen hadden hun toevlucht gezocht tot de compound van Dutchbat. Dutchbat besloot hen niet mee te evacueren met het bataljon en stuurde hen op 13 juli 1995 weg van de compound. Buiten de compound werden zij vermoord door het Bosnisch-Servische leger of aanverwante paramilitaire groepen. In een tweetal uitspraken bevestigt de Hoge Raad eerdere uitspraken van het hof Den Haag uit 2011 en 2012 en verwerpt hij het cassatieberoep dat de Staat tegen deze uitspraken instelde. De uitspraak van de Hoge Raad beantwoordt de vraag of het optreden van Dutchbat aan de Staat kan worden toegerekend, aan de hand van het internationaal recht. Daarbij sluit de Hoge Raad aan bij twee regelingen die zijn opgesteld door de International Law Commission van de Verenigde Naties. De Hoge Raad oordeelt dat het internationaal recht toelaat dat een gedraging niet alleen wordt toegerekend aan de Verenigde Naties, die de leiding hadden over de vredesmissie, maar ook aan de Staat, omdat de Staat effectieve controle had over het verweten optreden van Dutchbat. Het hof heeft dan ook mogen oordelen dat het optreden van Dutchbat aan de Staat wordt toegerekend. De volledige uitspraken (12/03324 en 12/03329) zijn gepubliceerd op www.hogeraad.nl, ECLI:NL:HR:2013:BZ9225 en ECLI:NL:HR:2013:BZ9228.

Assisenprocedure zonder beroep levert nieuwe veroordeling op in Straatsburg

België werd in de lijn van de Taxquet-rechtspraak nog eens veroordeeld door het EHRM naar aanleiding van een veroordeling in een verzetprocedure voor het Hof van Assisen (EHRM, 25 juli 2013, *Castellino t. België*). Castellino werd oorspronkelijk, samen met Taxquet, bij verstek veroordeeld, maar werd vervolgens nog eens bij verzet veroordeeld. Het EHRM benadrukte dat deze procedure niet onderworpen was aan de nieuwe wet van 21 januari 2010 ter hervorming van het Hof van Assisen ondanks de verplichting om de voornaamste redenen van veroordeling weer te geven. De akte van inbeschuldigingstelling was identiek als in de verstekprocedure: hieruit kon de beschuldigde wel afleiden welke misdrijven hem ten laste werden gelegd, maar niet welke elementen hem ten laste werden gelegd. Aan de jury werden dezelfde vragen voorgelegd als in de verstekprocedure en in het antwoord werd niet verwezen naar de concrete omstandigheden. Het EHRM onderlijnde ook de afwezigheid van beroep in de assisenprocedure. Er werd aldus een schending van artikel 6, § 1, EVRM vastgesteld. Het arrest is evenwel niet definitief: beroep bij de Grote Kamer is nog mogelijk.

EVRM 60 jaar in werking

Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens viert dit jaar zijn 60ste verjaardag. Hoewel het Verdrag reeds formeel in het leven werd geroepen in 1950, door de ondertekening te Rome, liet de inwerkingtreding ervan nog 3 jaar op zich wachten. Op 3 september 1953 ratificeerde Luxemburg als 10de lidstaat het Verdrag, wat meteen haar inwerkingtreding tot gevolg had. Toch duurde het nog enkele jaren alvorens alle Europese lidstaten de jurisdictie van het Europees Hof en het recht op individueel beroep erkenden. Ondanks deze trage start, geldt het Verdrag vandaag op het Europese continent als het referentie-instrument inzake de bescherming van de mensenrechten.